

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Mikola Zoltán András ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Balázsi Csaba ügyvéd alperes ellen rendkívüli felmondás jogellenességének megállapítása iránt a Nyíregyházi Munkaügyi Bíróságnál 2.M.1037/2008. szám alatt megindított és másodfokon a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 4.Mf.22.213/2009/4. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 4.Mf.22.213/2009/4. számú ítéletét hatályában fenntartja. Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek - tizenöt nap alatt - 20.000 /húszezer/ forint és 5.000 /ötezer/ áfa felülvizsgálati eljárási költséget, valamint az államnak - felhívásra - 105.900 /egyszázöttezer-kilencszáz/ forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

I n d o k o l á s :

A felperes a keresetében az alperes 2008. november 7-én kelt rendkívüli felmondása jogellenességének megállapítását, továbbá az ehhez fűződő jogkövetkezmények alkalmazását és perköltség megállapítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a munkáltató intézkedésével elmulasztotta az Mt. 96. § (4) bekezdésében foglalt objektív és szubjektív határidőt. A tulajdonában álló ingatlanon lévő villanyóra leszerelésének tényét nem vitatta, de arra hivatkozott, hogy erre a balesetveszély elhárítása miatt került sor, és magatartása az alperes érdekét is szolgálta. A Nyíregyházi Munkaügyi Bíróság 2.M.1037/2008/9. számú ítéletével megállapította az alperes rendkívüli felmondása jogellenességét, valamint, hogy a felperes munkaviszonya az alperesnél az ítélet jogerőre emelkedésekor szűnik meg. Kötelezte az alperest elmaradt munkabér, ennek kamatai, felmentési időre járó bér, végkielégítés, valamint átalány-kártérítés és perköltség megfizetésére. A felülvizsgálati eljárásban is irányadó tényállás szerint a felperes 1985. július 12-étől állt az alperes alkalmazásában, utolsó munkaköre feljogosított leolvasó volt. A felperes tulajdonában lévő, a N.L. alatti ingatlan két telekből áll. A második telket a felperes öt évvel ezelőtt vásárolta, ahol egy romos lakás volt. Az ingatlan 2006. évre olyan állapotba került, hogy már csak a tűzfala állt, teteje beszakadt, ezért a felperes a kiskorú gyermekére tekintettel 2006-ban úgy döntött, hogy a villanyoszlopról a csatlakozást levágja, és a négy darab plombát, valamint a mérőt a falról leszereli. A 2008. augusztus 14-én megtartott felhasználási hely ellenőrzésen megállapításra került, hogy a mérő leszerelt állapotban található, továbbá, hogy 2007. szeptember 21-én a mérőcseréről mérőhelyi adatlap került felvételre. A szerződésszegő vételezés miatt 2008. szeptember 15-én egyeztetési lapot vettek

fel, amelyben a felperes aláírásával elismerte, hogy levágta a csatlakozót, valamint a mérőt leszerelte. Nem vitatta az egyeztetés során azt sem, hogy a mérőcserénél a számú mérőt számúra cserélték, azonban azt nem szerelték fel, mert az épület nem készült el. A felperes 2008. októberétől alakította ki azt a mérőhelyet, ahová a mérő felszerelhetővé vált, így azt az alperes társaság az új helyre 2008. október 22-én szerelte fel. A munkáltató 2008. október 27-én tájékoztatta a felperest arról, hogy a csatlakozó levágása, illetve a mérő leszerelése szerződésszegésnek minősül, amelynek következménye az Üzletszabályzat rendelkezései szerint a kártérítés, továbbá az érintett E.M.O. értesítette a felperes munkáltatói jogkörének gyakorlóját a szerződésszegés tényéről. A felperes meghallgatására 2008. november 7-én került sor. Ennek során beismerte, hogy a csatlakozót az oszlopról levágta, és arra hivatkozott, hogy gyermekét akarta megvédeni. Tisztában volt azzal, hogy nem jogosult a csatlakozó leszerelésére és feszültség alatt munkát végezni, valamint azzal is, hogy a csatlakozó levágásának következményei lehetnek. Elismerte, hogy a négy darab plomba levágásával, valamint a mérőóra falról történő leszerelésével szabálytalan állapotot idézett elő. Közölte, hogy a mérőt a leszerelést követően egy helyiségben tárolta. Tudomással bírt arról, hogy mint leolvasónak munkaköri kötelezettsége volt a szabálytalanságok jelzése. Az alperes 2008. november 7-én kelt rendkívüli felmondásával a felperes munkaviszonyát az Mt. 96. § (1) bekezdés a) és b) pontjára hivatkozással megszüntette. A rendkívüli felmondás indokolásában a felperes elismerésére is tekintettel megállapította, hogy a csatlakozó berendezés, valamint a zárópecsét eltávolításával a felperes megszegte az E.Ü. pontját, ezáltal szerződésszegést követett el. Magatartása szándékosnak tekinthető, mivel nemcsak felhasználóként, hanem hálózati engedélyes munkavállalóként tisztában kellett lennie a magatartásának következményeivel. Megállapította, hogy mivel a felperes vállalta a mérőhely kialakítását az alperesnek kimutatható, közvetlen kára nem keletkezett, azonban a felperes cselekménye alkalmas a károkozásra, és más munkavállalók, illetve felhasználók vonatkozásában demoralizáló hatása lehet, ezért indokolt a legsúlyosabb munkajogi jogkövetkezmény alkalmazása. Kihangsúlyozta, hogy a felperes munkaköri leírása szerint köteles a mérőhelyek és a fogyasztói csatlakozók egyszerűsített ellenőrzésére, a leolvasás során feltárt hibák fogyasztási hellyel, mérőberendezéssel kapcsolatos észrevételek, nem leolvashatósági okok rögzítésére is. Mint leolvasónak tisztában kellett lennie tehát azzal, hogy a szabályosan felszerelt és a rendszerbe bevezetett fogyasztásmérő a hiteles mérés és elszámolás biztosításának alapja, így cselekménye a szerződésszegésen túl a munkaköri kötelezettsége megszegésének is minősül. Magatartásával rontotta a társaság jóhírnevét, megszegte a társaság belső szabályzatait, valamint gazdasági érdekeit is veszélyeztette, amely alapvetően megingatta a társaság bizalmát. A rendkívüli felmondás szerint a felperes magatartása megvalósította

az Mt. 96. § (1) bekezdés a) és b) pontjában, valamint a Kollektív Szerződés III.3.7. b), h) és l) alpontjában foglaltakat. Kifejtette, hogy önmagában az a tény, hogy a társaság egy munkavállalója szándékosan megszegte a villamos energia vételezésére irányuló szerződését, olyan alapvető elvárás megsértésének, a társaság presztízse rontásának minősül, amely következményeként nem várható el a munkáltatótól a felperes továbbfoglalkoztatása. A munkaügyi bíróság ítéletének indokolásában megállapította, hogy az alperes a rendkívüli felmondás gyakorlására nyitva álló, az Mt. 96. § (4) bekezdésében meghatározott objektív határidőt túllépte. A felperes ugyanis a munkáltató intézkedését megelőzően több mint egy évvel szerelte le a perbeli mérőórát. Álláspontja szerint önmagában ez a cselekmény egyébként sem indokolja a rendkívüli felmondást, mert a felperes balesetveszélyt kívánt elhárítani. Valótlannak találta az alperes azon hivatkozását, mely szerint a felperes szabálytalanul vételezte az áramot, mert a per során ezen állítást nem tudta bizonyítani, a felperes csupán a mérőórát szerelte le, és egyben a vételezési lehetőséget is megszüntette. Az alperes maga is arra hivatkozott, hogy kára nem keletkezett, vagyis szabálytalan vételezés nem valósult meg. Miután a felperes kárt nem okozott, ezért az alperes gazdasági érdekeit és jóhírnevét sem sértette meg. A felperes továbbá nem szeghette meg a vételezési hely ellenőrzésével kapcsolatos szabályokat sem, mert a perbeli ingatlan nem a felperes munkaterületéhez tartozott. Mindezek alapján az Mt. 100. §-ában, valamint a Kollektív Szerződésben foglalt jogkövetkezmények alkalmazásával marasztalta az alperest. Az alperes fellebbezése folytán eljáró Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 4.Mf.22.213/2009/4. számú ítéletével a munkaügyi bíróság ítéletét részben megváltoztatta, az alperes által fizetendő elmaradt munkabér összegét 1.472.309 forintra felemelte, a kamatfizetés kezdő időpontját megváltoztatta, a kereseti eljárási illeték összegét 105.900 forintra leszállította, egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. Kötelezte az alperest 100.000 forint másodfokú perköltség, valamint 105.900 forint fellebbezési eljárási illeték megfizetésére. A megyei bíróság ítéletének indokolásában az elsőfokú bírósággal egyezően megállapította, hogy az alperes a rendkívüli felmondás kiadásakor az objektív határidőt elmulasztotta.

Kifejtette, hogy a peres felek között két jogviszony állt fenn, egyrészt a közüzemi szolgáltatási szerződés alapján fennálló polgári jogviszony, valamint a munkaszerződés alapján fennálló munkaviszony. A rendkívüli felmondás kiadására a munkaviszonnyal összefüggésben kerülhetett sor, amelyre a munkáltatónak akkor van lehetősége, ha a munkavállaló a munkaviszonyából származó lényeges kötelezettségét szándékosan, vagy súlyosan gondatlan magatartásával megszegi. A felperes részéről a csatlakozónak az oszlopról történő levágása, a fogyasztásmérő leszerelése és a plombákat levágó tevékenysége az alperessel megkötött közüzemi szolgáltatási

szerződéssel összefüggően mint szerződésszegő cselekmény, munkaviszonyával összefüggésben pedig mint bizalmat megingató magatartás volt értékelhető. Ezt a magatartást azonban a felperes 2006. őszén követte el, ezért a cselekmény elkövetésétől a rendkívüli felmondás kiadásáig az egyéves objektív határidő eltelt. A megyei bíróság álláspontja szerint a felperest jelentéstételi kötelezettség kizárólag a területéhez tartozó mérők vonatkozásában terhelte. Utalt arra, hogy a munkavállaló a jegyzőkönyvben tett nyilatkozata szerint az ügyfélszolgálati irodán jelentette a problémát, azonban azt mondták neki, hogy a szolgáltatást nem tudják szüneteltetni, hanem elviszik a mérőt. Az alperes a rendkívüli felmondás kiadására nyitva álló objektív határidőt elmulasztotta, ezért a szubjektív határidő betartásának vizsgálata a továbbiakban szükségtelen volt. Az eltelt időszakra tekintettel a megyei bíróság az elmaradt munkabér összegét a jogerős ítélet meghozatala időpontjáig számolta el. Az alperes a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítéletnek a munkaügyi bíróság ítéletére is kiterjedő hatályon kívül helyezését, és helyette a jogszabályoknak megfelelő új határozat meghozatalát, továbbá a felperes perköltségben történő marasztalását kérte. Arra hivatkozott, hogy a felperes azon magatartásával, hogy a csatlakozót az oszlopról levágta és a fogyasztásmérőt leszerelte, valamint a plombákat eltávolította, szerződésszegést követett el, amelyet maga is elismert. Álláspontja szerint az eljáró bíróságok helytelenül alkalmazták a Pp. 164. § (1) bekezdésében foglalt szabályt, mert a perben a felperesnek kellett volna bizonyítania a mérőóra leszerelés ügyfélszolgálaton történő bejelentését, nem pedig az alperesnek a bejelentés hiányát. Hivatkozott továbbá arra, hogy a felperes a magatartásával megsértette az E.Ü.-ben foglaltakat, amely szerint a megrongált fogyasztásmérő javítási költségeit, vagy a megrongált helyett szükséges új fogyasztásmérő beszerzési költségeit a rendszerhasználó köteles megtéríteni. A fogyasztásmérő bármilyen megsérülését pedig a rendszerhasználó haladéktalanul köteles bejelenteni. Önmagában ezen üzletszabályzat megsértése is szerződésszegésnek minősült. A szerződésszegő vételezés - amely szándékos magatartás volt - nem egy időpontban, tehát a leszereléskor bekövetkező cselekmény volt, hanem folyamatosan fennálló állapot, ezért a határidőt a szerződésszegés megszüntetésétől kell számítani, amelynek következtében az alperes sem az objektív, sem pedig a szubjektív határidőt nem lépte túl. Ez a cselekmény a felperes munkakörére tekintettel a legsúlyosabb jogkövetkezmény alkalmazását tette szükségessé.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában történő fenntartását kérte.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

Az Mt. 96. § (4) bekezdése szerint a rendkívüli felmondás jogát az ennek alapjául szolgáló okról való tudomásszerzéstől számított 15

napon belül, legfeljebb azonban az ok bekövetkeztétől számított egy éven belül, bűncselekmény elkövetése esetén a büntethetőség elévüléséig lehet gyakorolni. Ebből következően az eljáró bíróságok jogszerűen vizsgálták elsődlegesen az objektív határidő betartását a munkáltató részéről. A rendkívüli felmondásban foglalt, felperes által elkövetett kötelezettségszegés egyszeri cselekmény volt, amelyet 2006. évben a csatlakozó levágásával, a plombák és a mérőóra leszerelésével valósított meg. Az alperes az eljárás során nem bizonyította, hogy a felperes a mérőóra leszerelését követően az áramot szabálytalanul vételezte, sőt a rendkívüli felmondásában azt állította, hogy a felperes magatartásából kára nem keletkezett. Ebből következően tehát a felperes szabálytalan áramvételezést - vagyis szerződésszegő magatartást - nem valósított meg, a szerződéses kötelezettségét, egyszer, 2006. októberében szegte meg. Megalapozatlan e körben az alperes folyamatos jogsértésre hivatkozása, mivel adott esetben a felperes egyszeri, fenti cselekménye határozza meg az objektív határidő számításának kezdő időpontját. A rendkívüli felmondás gyakorlására 2008. novemberében került sor, vagyis az Mt. 96. § (4) bekezdésében foglalt egyéves határidőn túl, ezért a rendkívüli felmondás elkésett. Az objektív határidő túllépése okán a szubjektív határidő betartását - a jogerős ítélet helytálló megállapítása szerint - már nem kellett vizsgálni. Az alperes az Ü.-nek megsértését a rendkívüli felmondásban és a megelőző eljárásokban sem rótta a felperes terhére, ezért arra a felülvizsgálati eljárás során már nem hivatkozhatott [Mt. 89. § (2) bek., 96. § (2) bek., Pp. 275. § (1) bek.].

A felperes elsősorban az életveszély elhárítását tartotta szem előtt, amikor a balesetveszélyes állapotot megszüntette. Az objektív határidő elmulasztására tekintettel a felülvizsgálati kérelem egyéb hivatkozásait a Legfelsőbb Bíróság már nem vizsgálta. A kifejtettekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Az alperest a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján perköltség fizetésére, a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján pedig illeték fizetésére kötelezte.

Budapest, 2011. április 13.

Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Dr. Hajdu Edit s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő